

ПРОБЛЕМА ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Необхідною умовою ефективного функціонування господарюючих суб'єктів є наявність у них необхідної кількості основних засобів. При цьому, ці засоби повинні відповідати певним якісним вимогам, однією з яких є їх належний технічний стан, що характеризується, зокрема, рівнем зношення засобів праці.

Практика господарювання переконливо засвідчує, що із зростанням рівня зношення основних засобів фінансовий стан підприємств, як правило, погіршується. Це зумовлено тим, що фізично зношені та морально застарілі засоби праці у переважній більшості випадків не здатні виготовляти продукцію з високим рівнем конкурентоздатності [1, с. 130].

Проблема вітчизняної економіки полягає у тому, що високий рівень зношення основних засобів є притаманним не лише окремим технічно відсталим підприємствам, але за деякими видами економічної діяльності охоплює переважну більшість підприємств, що відносяться до них. При цьому середній рівень зношення основних засобів підприємств України становить біля 60%, а у промисловості та на підприємствах транспорту і зв'язку перевищує в середньому 80%. Отже, за багатьма видами економічної діяльності основні засоби вичерпали більше половини свого виробничого потенціалу [2].

Очевидно, що однією з головних причин високого рівня зношеності основних засобів вітчизняних підприємств є нестача необхідних обсягів інвестиційних ресурсів, необхідних для реалізації широкомасштабних програм технічного переозброєння діючого виробництва. Проте, вагомою причиною низького рівня технічного стану засобів праці є відсутність у їх власників цілісної стратегії їх оновлення. Така стратегія повинна базуватися на таких засадах:

- 1) здійснення постійного моніторингу рівня технічного стану усіх елементів основних засобів, що функціонують на підприємстві;
- 2) встановлення розміру втрат, які зазнає підприємство внаслідок експлуатації застарілих основних засобів;
- 3) визначення загрозового рівня зношення кожного з елементів основних засобів та їх сукупності, досягнення якого унеможливило б просте відтворення цих основних засобів за рахунок внутрішніх джерел фінансування діяльності підприємства;
- 4) контроль за процесами формування та витрачання коштів амортизаційного фонду підприємства, а також за використанням його прибутку під час розроблення дивідендної політики підприємства;
- 5) своєчасне запобігання можливості зростання рівня зношення основних засобів до його загрозового значення шляхом встановлення

раціональних розмірів акумулювання необхідних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх та зовнішніх їх джерел, які потрібно витратити на здійснення програми технічного переозброєння виробництва.

Проведене дослідження показало, що необхідна сума додаткових інвестицій, потрібна для нормалізації рівня зношення основних засобів підприємства, у першому наближенні може бути обчисленою за допомогою такої формули:

$$I = Z_n / P - П_в,$$

де I – необхідна сума додаткових інвестицій, потрібна для нормалізації рівня зношення основних засобів, грн.; Z_n – розмір зносу основних засобів підприємства, грн.; P – рівень зношення, який слід забезпечити внаслідок реалізації заходів щодо його зниження, частка одиниці; $П_в$ – фактична первісна вартість основних засобів підприємства, грн.

Результати виконаної нами оцінки потреб в інвестиціях для нормалізації рівня зношення основних засобів як окремих підприємств, так і галузей вітчизняної економіки в цілому, показав, що для багатьох з них досягнення навіть 50% ступеня зношеності основних засобів потребує капітальних вкладень, що в декілька разів перевищують річну суму внутрішніх джерел коштів (зокрема, сукупний розмір прибутку та амортизаційних відрахувань). Проте, своєчасне започаткування реалізації програм модернізації виробництва з частковим використанням для їх фінансування зовнішніх джерел грошових засобів згідно прогнозних оцінок дозволять більшості вітчизняних підприємств нормалізувати рівень зношення їх основних засобів у середньостроковому періоді.

1. Колецьук О.Я. Оцінювання впливу чинників на рівень зношення основних засобів та визначення можливостей щодо його нормалізації / О.Я. Колецьук, О.Ю. Ємельянов, В.А. Гришко // Вісник НУ «Львівська політехніка» «Проблеми економіки та управління» №640, - 2009. – С. 128-135. 2. Статистичний щорічник України за 2010 рік / Державна служба статистики – К.: ТОВ «Август Трейд», 2011. – 560с.

Фрайт Ю.Є.

студ. групи ЕКПм-11

Науковий керівник – асист. Данчак Л.І.

СУТНІСТЬ І ПРИЧИНИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

В процесі господарської діяльності підприємства пересікаються з низкою труднощів. Посилення невизначеності на фінансових ринках світу, поява зовнішніх факторів, на які вони фактично не мають впливу, потреба вчасного реагування на зміни середовища чи виведення підприємств з кризового стану – це ті основні причини, котрі спонукають їх до трансформації.

Аналіз літературних джерел [1 – 4] свідчить про існування різних методів і підходів до трактування поняття “трансформація”. У загальному,